

Meeste pensioenmigranten zijn niet van plan terug te keren

In 2021 ontvingen ruim 24 duizend Nederlanders hun pensioen in het buitenland na een leven lang in Nederland te hebben gewerkt. Driekwart van deze pensioenmigranten acht het onwaarschijnlijk ooit te zullen terugkeren naar Nederland, maar er zijn grote verschillen tussen pensioenmigranten in verschillende bestemmingslanden. Gezondheidsproblemen worden het vaakst genoemd als mogelijke reden voor terugkeer.

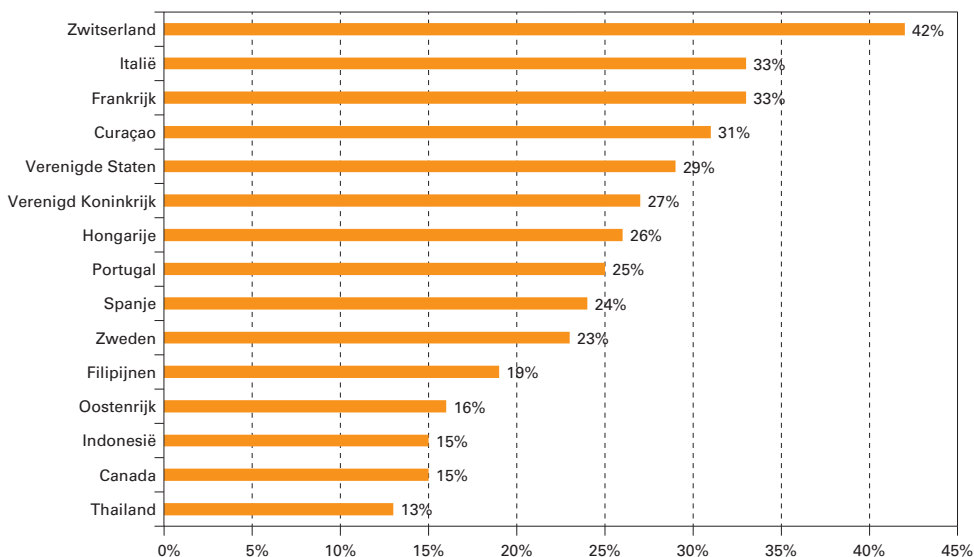
Op het moment dat oudere Nederlanders naar het buitenland vertrekken zijn zij vaak relatief jong (tussen de 65 en 70 jaar) en zonder gezondheidsproblemen. Met de jaren neemt de kans op ouderdomsklachten echter toe. Dit zou kunnen leiden tot eventuele terugkeer naar Nederland. Kennis over deze mogelijke terugkeer is gering in de migratieliteratuur. In 2021 deed het NIDI-onderzoek onder Nederlandse gepensioneerd in het buitenland. Deze zogenoemde pensioenmigranten vertrokken naar het buitenland rond hun pensionering en waren op het moment van het onderzoek tussen de 66 en 90 jaar oud. Respondenten werd gevraagd of zij ooit dachten terug te keren naar Nederland. Aan de pensioenmigranten die aangaven (misschien) terug te willen keren werd ook gevraagd of ze binnen drie jaar zouden willen terugverhuizen en welke zaken een rol zouden spelen om terug te gaan.

Van alle pensioenmigranten denkt driekwart dat zij zeker niet of waarschijnlijk niet zullen terugkeren. Met andere woorden, de meerderheid van deze migranten heeft dus de intentie om voor de rest van zijn of haar leven in het land van bestemming te blijven wonen. Voor de mensen die wel overwegen te remigreren is dat vaak iets voor de verre toekomst: slechts

20 procent van deze pensioenmigranten wil binnen drie jaar terugverhuizen. Zwitserland heeft het grootste percentage pensioenmigranten dat in de toekomst terug wil keren (42%, zie onderstaande figuur). De hoge kosten voor levensonderhoud aldaar maken wonen in Nederland wellicht aantrekkelijker. In Italië en Frankrijk denkt 33 procent aan terugkeer naar Nederland. Aanvankelijk werden Nederlandse ouderen in deze landen getrokken door de cultuur en de rust en ruimte, maar kennelijk neemt het belang ervan af als men nadenkt over de toekomst. In de verre bestemmingen Indonesië, Canada en Thailand denken veel minder pensioenmigranten aan een terugkeer (13-15%). Eerder bleek al dat in deze landen men relatief vaak aangaf een nieuw leven te willen beginnen.

De voornaamste reden om terug te verhuizen is de gezondheid van pensioenmigranten (59%). Concrete redenen die genoemd worden in een open vraag, en sterk met de gezondheid samenhangen, zijn: het op hoge leeftijd komen, het niet meer zelfstandig kunnen wonen en de kwaliteit van de ouderenzorg in Nederland. Kinderen en kleinkinderen in Nederland wordt door respectievelijk 37 procent en 30 procent genoemd als reden om te remigreren. Zo wil

Percentage pensioenmigranten dat denkt in de toekomst terug te keren naar Nederland, top 15-bestemmingen, 2021

Noot: Respondenten werd gevraagd: "Denkt u dat u ooit nog weer terugkeert naar Nederland? Met antwoordmogelijkheden (1) zeker niet, (2) waarschijnlijk niet, (3) misschien wel, (4) waarschijnlijk wel, (5) zeker wel. Het percentage geeft aan hoeveel procent opties (3), (4) of (5) aankruiste. Aantal respondenten N = 3.957

Bron: Survey of Dutch Retirement Migrants Abroad, 2021

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Een abonnement op DEMOS is gratis. U kunt uw aanvraag indienen via: demos@nidi.nl of via onze site: nidi.nl/nl/demos/

Bij gehele of gedeeltelijke overname van artikelen dient men een volledige bronvermelding te gebruiken. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Harry van Dalen, hoofdredacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Nico van Nimwegen, redacteur Lin Rouvroye, redacteur Juul Spaan, redacteur Maaïke van der Vleuten, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	https://nidi.nl/demos
Abonnementen	gratis
Druk	Koninklijke Van der Most
Opmaak	www.up-score.nl

een 72-jarige vrouw "niet alleen overblijven zonder familie in de buurt". De partner speelt ook een grote rol, bijvoorbeeld zijn of haar gezondheidsproblemen (36%) maar ook het mogelijk wegvallen van de partner vanwege een scheiding of overlijden (30%). Financiële redenen worden nauwelijks genoemd (6%). Veel van bovengenoemde ouderdomsgerelateerde omstandigheden raken uiteindelijk alle pensioenmigranten, dus ook veel van de pensioenmigranten die naar eigen zeggen niet zullen terugkeren. De vraag is of men dan ook daadwerkelijk besluit in het buitenland te blijven wonen of toch noodgedwongen de band met Nederland weer aanhaalt.

Juul Spaan, NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen, e-mail: spaan@nidi.nl

LITERATUUR:

- Henkens, K., M. Kalmijn, H.P. van Dalen, E.B. Savas en J. Spaan (2022), A Survey of Dutch Retirement Migrants Abroad: Codebook version 1.0, Den Haag: NIDI-KNAW/Rijksuniversiteit Groningen.
- Spaan, J., E.B. Savas, H. van Dalen, K. Henkens en M. Kalmijn (2022), Emigratie van Nederlanders op latere leeftijd. *Demos*, 38 (5), pp. 1-4.